

100 år med Østre Udnes Bygdekvinne lag

Vi vet ikke akkurat når laget vårt ble stiftet, men vi har brukt å feire jubileer på høsten. Kildene sier at Haga Bondekvinne lag – forløperen vår – ble stiftet hos Fru Elise Aulie i Elvenga i 1925. Lagets første formann var Hilda Aulie. (Her har nok jeg skrudd litt for Turi Anett, for jeg sa at hennes oldemor var første formann, men Ragna Hoel ble nok ikke formann før det hadde gått noen tiår.)

Som antydning var de ikke så flittige til å skrive de første årene, men vi har bevart protokoller fra 1935. Det året ble det besluttet å bytte lagets navn til Udnes Bondekvinne lag, visstnok etter sammenslåing med et lag vest for Glomma. Dere legger sikkert merke til ordet Bondekvinne lag? I vår organisasjons første år var lokallagene tilsluttet Norges Bondelag. Det var mye samarbeid lokalt med Bondelaget, eller Landbrukslaget som det står i protokollen. I årene før krigen var det felles turer og fester. Turene gikk gjerne med buss og varte hele dagen. Det står om en tur til Ås i 1936 at de hadde reist klokka åtte om morgenen og var ikke hjemme før klokka elleve om kvelden. Da hadde de sett det meste som var å se på Landbrukshøyskolen, og de hadde vært innom et fjøs i Ski og sett melkemaskiner i bruk. Turen kostet kr 3,50 per person pluss kaffe.

Både møter og fester ble ofte holdt på Elvhaug. Det ble spist flere ganger når det var fest, og også servert nattmat etter dansen. Ved et par anledninger hadde det vært nærmere 200 personer på festen. De som har vært på Elvhaug, vil sikkert være enig i at det må være flere enn dagens brannforskrifter ville tillate.

Mange møter ble likevel holdt hjemme hos medlemmene. Det ble som oftest servert «deilige smørbrød» og også ofte kaker. Det virker som det viktigste med møtene var å komme sammen, men det ble ofte diskutert saker som noen tok opp, eller «skrivelser» fra et eller annet organ, f.eks. oppfordring til å gjøre noe med husflid og oppfordring til forskjellige matkurs. Det er også nevnt at «ordningen med sykepleie i bygdene» ble diskutert, og også aldersgrenser og det urimelige i forskjell mellom by og land når det gjaldt alderstrygd.

I 1937 ble det holdt to fire ukers sykurs, et på Haga og et på Bodding. Til sammen deltok 28 damer. Kan en tenke at dette var kvalifiserende kurs og at deltakerne ble sydamer?

I årene 1940-1945 var det ikke virksomhet. Første møte etter krigen var 22. juni 1945. Da meldte man seg inn igjen som medlem, og 17 betalte kontingent på dette møtet. Kontingenten var som i mange år tidligere 1 kroner per år.

I de første par årene av freden var det flere møter som var viet hjelp til krigsfanger i nærområdet og historiene til personer som hadde sittet i fangenskap andre steder. Det var også et stort innslag av nasjonale sanger, selv om dette ikke hadde vært uvanlig tidligere heller.

Møter ble av og til holdt i Meierisalen på Haga. Laget fikk bruke rommet mot å gjøre det litt hyggeligere der, og det ble hengt opp gardiner og skaffet noen håndklær. Fester ble flere ganger holdt i Dragsjøhytta. Vanlig underholdning var musikk og opplesning.

Allerede på 1940-tallet nevnes det teatertur, og det er noe som har fortsatt helt opp til for få år siden. Deler av tiden i samarbeid med, eller muligens i regi av, andre lag i bygda.

I 1949 ble Udnes Vestre Bondekvinnelag skilt ut som underavdeling med eget styre, men felles formann.

Forskjellige former for husflid sto sterkt i laget, og årsmøtet valgte hvert år utsending til årsmøtet i Akershus Husflidslag. Det var også kurs i søm og vev, og det ble gjennom årene holdt flere utstillinger.

Eksakt når det ble bestemt at laget skulle bytte navn til Østre Udnes Bondekvinnelag, klarte jeg ikke å finne ut. En periode på femtitallet hadde veldig kortfattede protokoller. Det sto f.eks. at de hadde hatt møte, og at «forskjellige saker ble diskutert». På protokollen som starter i 1962 står det i alle fall Østre Udnes. Bygdekvinnelag ble vi på årsmøtet i 2002 etter en grundig diskusjon. Det var et stort flertall for navnebyttet, men noen følte nok at vi forrådet røttene. I ettertid har det vist seg at det var et klokt valg, og tradisjonene tok vi med selv om navnet ble et annet.

I tidligere tider var studieringer vanlig. En del av dem var brevkurs, og da ble det sendt inn svar på oppgaver, og en fikk karakter på kurset. Dette kunne gjelde alt fra litteraturstudier til mat med fisk. Til matkursene ble det ofte tilberedt mat på forhånd og deltakerne hadde med seg hver sine retter som ble smakt og vurdert. «Mat av melk» og «Poteten tilbake på matbordet» er nok de siste av denne typen, og det var rundt 2010. Senere har maten blitt laget på kurset, og det har ikke vært vanlig med «lekser».

I tillegg til eller i stedet for vanlig møter ble det arrangert bedriftsbesøk. Som eksempler kan nevnes Odal Meieri, et av bygdas renseanlegg, Årnes Vannverk og

hjemmebakeriet som var på Opaker. Vi har også testet gårdsbutikkene til Boddingsfjell, Rånås Gård og Bestfarhuset, og vi har vært på flere hagebesøk.

Flere av medlemmene våre tar ansvar for laget og kommer med forslag til emner de kan holde kurs i eller møter vi bør holde. Dette er veldig verdifullt, og vi skal huske på at sammen kan vi veldig mye forskjellig.

Ellers var vi jo innom mye i sangen til Else, og jeg ser at folk begynner å få nok historie for nå, så da vil jeg slutte her. Skål!